

Selvityksen kyselylomake:

1. Tulisiko kunnilla olla oikeus tuottaa laissa tarkemmin määriteltyjä sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan palvelutuotantoa, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädetäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

Kyllä. Perustelut:

Vuoden 2016 lopulla sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö pyysivät valmistelemaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta ja siihen liittyntä maakuntauudistusta koskeneista hallituksen esitysluonnoksista lausunnon mm. kunnilta ja Suomen Kuntaliitto ry:ltä. Lausunnossa pyydettiin ottamaan kantaa muun ohella kunnan, maakunnan ja muiden toimijoiden yhteistoimintaan. Forssan kaupunki yhtyi kunnan, maakunnan ja muiden toimijoiden yhteistoimintaa koskeneissa kohdissa Kuntaliiton lausuntoon. Kuntaliiton lausunnossa edellytettiin, että kuntien ja maakuntien mahdollisuudet sopia palveluiden hoitamisesta turvattaisiin. Lausunnossa todettiin kuntien olleen vahvasti luomassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää ja vastanneen sekä palveluiden järjestämisestä että pääosin tuotannosta. Palvelujärjestelmän todettiin olleen kansainvälisissä vertailuissa menestyksekkäs sekä laadultaan että kustannuksiltaan. Asukkaiden todettiin myös olleen pääosin tyytyväisiä. Kuntaliitto ei nähnyt perusteita estää kuntia jatkossakin olemasta mukana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotannossa, koska kunnilla on osaaminen, henkilöstö, toimitilat ja välineet. Kaupungin mukaan vuonna 2016 tehty arvio perusteineen soveltuu tähän kyselyyn. Kunnilla tulisi olla oikeus joko yksin tai kuntayhtymänä tuottaa laissa säädettyjä sosiaali- ja terveyspalveluja. Kuntien mukana ollessa palvelurakenteesta saataisiin tarkoituksenmukainen, tehokas ja vaikuttava.

A. Mikäli kunnilla olisi lain perusteella oikeus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? Erittäin todennäköisesti 5 – 1 Hyvin epätodennäköisesti

Vastaus: 5 (erittäin todennäköisesti)

2. Tulisiko kunnalla olla mahdollisuus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja? Tässä tapauksessa maakunta tekee päätöksen ja solmii sopimuksen kunnan kanssa. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

Kyllä. Perustelut:

Kaupungin näkemyksen mukaan kuntien oikeutta tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita ei pitäisi rajata pois. Kunta voisi parhaiten tuottaa esim. sellaiset palvelut, jotka ovat jonkin kunnan toteuttaman palvelun sisällä; koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kuraattoritoiminta jne. Kaupunki viittaa muilta osin ensimmäiseen vastaukseensa.

Mikäli kunnilla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? Erittäin todennäköisesti 5 – 1 Hyvin epätodennäköisesti

Vastaus 5 (erittäin todennäköisesti):

3. Tulisiko kunnalla olla laissa säädetty velvollisuus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädetäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja, eikä kunnilla olisi oikeutta olla tuottamatta palveluja. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

Kyllä. Perustelut:

Vuoden 2017 alusta voimaan tullutta nukutusta vaativan leikkaustoiminnan keskussairaaloihin keskittänyttä terveydenhuoltolain muutosta perusteltiin hallituksen esityksessä mm. seuraavasti

”Lakimuutoksen edellyttämien säästöjen realisointi edellyttää, että eräitä toimintoja lakkautetaan kokonaan pienemmistä yksiköistä, kuten aluesairaaloista. Tämä koskee niin operatiivista leikkaavaa hoitoa kuin päivystystoimintaa. Tuottavuushyötyjä ei saavuteta, ellei merkittävä osa operatiivisesta toiminnasta keskitetä korkean toimenpidevolyymien yksiköihin. Riskinä on jopa kustannusten lisääntyminen, kun pieniin yksiköihin jäljelle jääneet resurssit tuottavat lisää palveluita. Tällöin tuottavuusetu tarkoittaa siis kokonaishoidon lisääntymistä, mutta ei kustannusten alenemaa. Harvoin se tarkoittaa myöskään väestön parantunutta terveydentilaa, vaan vaikutus voi olla päinvastainen.”

Lakimuutoksen voimaantulon jälkeen todettiin keskussairaaloiden joutuneen kasvaneiden leikkausmäärien vuoksi ongelmiin. Hallituksen esityksessä tarkoitettu toiminnan keskittämisestä saatava hyöty kymmenien miljoonien eurojen säästöineen ei toteutunutkaan suunnitellusti. Ongelmista huolimatta terveydenhuoltolain säännöksessä olevaa toimintatapaa ei poistettane tai

muutettane. Sen vuoksi olisi tärkeää pyrkiä ehkäisemään vastaavanlaisia ongelmia välttämällä säättämistä nykyisiin toimiviin käytäntöihin olennaisia pysyviä muutoksia. Kuntien osallistuminen palvelujen tuottamiseen vaikka vain laissa säädetyissä tapauksissa olisi kaupungin arvion mukaan omiaan vähentämään ongelmien vaaraa. Kaupungin näkemyksen mukaan tämä ei sekoittaisi palvelujen järjestämistä vastuuta ja toteuttamisvastuuta tai aiheuttaisi muita tästä suunnitelmasta luopumista vaativaa epäkohtaa.

4. Tulisiko kunnilla olla maakunnan palvelutuotantoon nähden oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan, ilman maakunnan maksamaa korvausta ja erillään maakunnan järjestämistä vastuusta ja palveluntuotannosta? Tässä tapauksessa palvelut olisivat kunnan omille kuntalaisilleen tarjoamia laissa säädetyn julkisen järjestämistä vastuun ulkopuolisia/ylimääräisiä palveluja. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

Kyllä. Perustelut:

Kuntien yleistä toimialaa ei olisi syytä kaventaa siinäkään tapauksessa, että sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitus- ja järjestämistä vastuu siirrettäisiin maakunnille. Jos kunnilla olisi resursseja ja halua investoida kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin vapaaehtoisesti, sitä ei olisi syytä rajoittaa. Kuntien vapaaehtoiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut voisivat jäädä maakunnan tarjontaa tarpeellisin osin täydentäviksi palveluiksi. Kunnilla olisi kuitenkin syytä säilyttää mahdollisuus tällaiseen toimintaan.

A. Mikäli kunnilla olisi oikeus tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? Erittäin todennäköisesti 5 – 1 Hyvin epätodennäköisesti

Vastaus: 3

5. Mikä on kuntanne ensisijainen näkemys kuntien roolista toimia sote-palvelujen tuottajana? Laittakaa järjestykseen ne vaihtoehdot, joihin edellä kysymysten 1-4 osalta vastasitte ”Kyllä”. Mikäli vastasitte kaikkiin edellä esitettyihin vaihtoehtoihin EI, niin teidän ei tarvitse vastata kysymykseen.

A. Kunnalla olisi oikeus tuottaa laissa määriteltyjen kriteerien perusteella tai tietyissä laissa määritellyissä tehtävissä palveluja ilman, että maakunnalla olisi harkintavaltaa kunnan roolista palveluntuottajana. Maakunta rahoittaisi palveluja laissa säädettyjen kriteerien perusteella. (Kysymys 1). Vastaus: ensisijainen vaihtoehto

B. Kunnalla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja maakunnan harkinnan ja maakunnan kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Korvaus määräytyisi sopimuksen perusteella. (Kysymys 2) Vastaus: toissijainen vaihtoehto

C. Kunnalla olisi laissa säädetty velvollisuus tuottaa määritellyjä palveluja ja korvauksen perusteesta säädettyihin lailla. (Kysymys 3) Vastaus: kolmannella sijalla oleva vaihtoehto

D. Kunnalla olisi oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan ilman, että maakunta määrittäisi sen palvelutuotantoa tai maksaisi sille korvausta. (Kysymys 4) Vastaus: neljännellä sijalla oleva vaihtoehto

6. Mikäli vastasitte johonkin edellä olevista kysymyksistä 1-4 ”Kyllä”, mitä palveluita katsotte tarkoituksenmukaiseksi kuntien tuottaa ja miksi?

Sosiaalihuolto– mitä palveluja ja tehtäviä (K/E) ja avovastaus perusteluihin

1. Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta (Sosiaalihuoltolaki, SHL 6§)
2. Rakenteellinen sosiaalityö (SHL 7§)
3. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen (SHL 8§)
4. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen (SHL 9§)
5. Palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi (SHL 10§)
6. Sosiaalityötä (SHL 15§);
7. Sosiaaliohjausta (SHL 16§);
8. Sosiaalista kuntoutusta (SHL 17§);
9. Perhetyötä (SHL 18§);
10. Kotipalvelua (SHL 19§);
11. Kotihoitoa (SHL 20§);
12. Asumispalveluja (SHL 21§);

13. Liikkumista tukevia palveluja (SHL 23§);
14. Päihdetyötä (SHL 24§);
15. Mielenterveystyötä (SHL 25§);
16. Kasvatus- ja perheneuvontaa (SHL 26§);
17. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaa (SHL 27§);
18. Vammaispalveluja (Kehitysvammalain ja vammaispalvelulain perusteella annettavat palvelut)
 1. jatkokysymys: mitä tarkemmin;
19. Kuntouttavaa työtoimintaa (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta)
20. Oppilas- ja opiskeluhuollon kuraattoritoimintaa (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)
21. Kaikkea edellä olevaa
22. Jotain muuta, mitä?

Terveydenhuolto – tehtävä (K/E) ja avovastaus perusteluihin

1. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa (Terveydenhuoltolaki, TervHL 12§)
2. Terveysneuvonta ja terveystarkastukset (TervHL 13§)
3. Seulonnat (TervHL 14§)
4. Neuvolapalvelut (TervHL 15§)
5. Kouluterveydenhuolto (TervHL 16§)
6. Opiskeluterveydenhuolto (TervHL 17§)
7. Työterveyshuolto (TervHL 18§)
8. Ympäristöterveydenhuolto (TervHL 21§)
9. Avosairaanhoito: yleislääketieteen alaan kuuluva (TervHL 24§)
 - a. yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja kuntoutustarpeen arviointi
10. Avosairaanhoito: muu kuin yleislääketieteen alaan kuuluva, (TervHL 24§)
 - a. muu kuin yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja kuntoutustarpeen arviointi;
11. Sairaanhoito yleislääkärijohtoisella vuodeosastolla, (TervHL 24§)
12. Kotisairaanhoito (TervHL 25§)
13. Suun terveydenhuolto (TervHL 26§)
14. Mielenterveystyö (TervHL 27§)
15. Päihdetyö (TervHL 28§)
16. Lääkinnällinen kuntoutus (TervHL 29§)
17. Ensihoito, (TervHL 39)
18. Kaikkea edellä olevaa
19. Jotain muuta, mitä?

7. Vapaa sana aiheesta ja terveiset ministeriölle

Paras- hankkeen puitelaki velvoitti aikanaan kuntia järjestämään terveydenhuollon ja niihin läheisesti liittyvät sosiaalihuollon palvelut vähintään 20 000 asukkaan väestöpohjalla. Palvelujen järjestämiseen perustettiin yhteistoiminta-alueita, joilla oli riittävän suuri väestö puitelain velvoittamien palvelujen järjestämiseen. Forssan seudulle perustettiin Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä hoitamaan jäsenkuntiansa sosiaalipalvelut sekä perusterveydenhuollon ja perustason erikoissairaanhoidon palvelut. Tämä oli onnistunut ratkaisu. Kuntayhtymän tulisi kyetä jatkamaan toimintaansa muuttuneissa oloissakin. Tuolloisia valtakunnallisia uudistusta valmisteltaessa oli laaja yhteisymmärrys siitä, että hyvin toimivat organisaatiot voisivat jatkaa toimintaansa uusissakin oloissa. Tämän arvioitiin takaavan parhaan lopputuloksen. Samansisältöinen yhteisymmärrys olisi soveltuvin osin tärkeää saavuttaa ja säilyttää myös tulossa olevia uudistuksia valmisteltaessa. Viime aikoina tehdyistä ratkaisuista saadut kokemukset osoittavat, ettei tässä ole onnistuttu ja että se on osaltaan aiheuttanut ongelmia.

Kyseisiä uudistuksia valmisteltaessa olisi tärkeää onnistua säätämään eri toimijoille selkeät roolit. Kuntien palvelujen tuottamisoikeutta ei ole tarkoituksenmukaista rajata, jos tähän on paikallisten olosuhteiden mukaan perusteet.

8. Yhteystiedot: Kunnan nimi pakollinen tieto, muut tiedot vapaaehtoisia
Forssan kaupunki